

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти

Дипломна робота
магістра

на тему: Модернізація у підходах до підготовки, перепідготовки та підвищення
кваліфікації вчителів початкової школи

Виконав: студент 2 курсу, групи ОПН-2м(з)
спеціальності
011 Освітні, педагогічні науки
Горват А. К.
Керівник Тягур В.М.
Рецензент Тищенко В.П.

Мукачево – 2019 року

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ 1. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ, ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	10
1.1. Сутність модернізації та інноваційної діяльності в освіті	10
1.2. Готовність вчителів початкової школи до модернізації освіти	22
1.3. Вплив мотивації професійного розвитку на самоактуалізацію вчителів початкової школи	37
Розділ 2. МЕТОДОЛОГІЯ РОЗРОБКИ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ І ПЕРЕПІДГОТОВКИ КАДРІВСФЕРИ ОСВІТИ	46
2.1. Методологічні підходи до вдосконалення підготовки педагогічних кадрів у стратегії безперервної освіти	46
2.2. Організація та проведення дослідження готовності вчителів початкової школи до інноваційної діяльності	49
2.3. Моделі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи	56
ВИСНОВКИ	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	81

ВСТУП

Актуальність теми. Динамічні зміни у суспільно-економічному та політичному розвитку України зумовлюють стратегічні завдання держави і визначають головні напрями оновлення і модернізації національної системи вищої освіти, спрямовані на підвищення якості надання освітніх послуг, забезпечення суспільних потреб у висококваліфікованих фахівцях, здатних адекватно реагувати на глобалізаційні виклики часу.

Підготовка висококваліфікованих педагогічних кадрів виступає одним із пріоритетних державних завдань, рішення якого багато в чому визначає успішність економічного і соціокультурного розвитку країни. Також очевидно, що жодна реформа в освіті неможлива без учителя, без щирого прийняття ним ідеології стратегії перетворень і активної діяльності по їх втіленню в життя.

Модернізація системи освіти на засадах компетентнісного підходу, трансформація структури професійно-педагогічних знань, якими має оволодіти вчитель, вимагає пошуку сучасних форм неперервного підвищення кваліфікації вчителя протягом життя з тим, щоб зберігати відповідність зростаючому рівню вимог.

Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників розглядається як важлива передумова, що забезпечує проведення модернізації освіти на основі осмислення національної стратегії і зарубіжного досвіду і є підґрунтям неперервної педагогічної освіти створення системи підготовки вчителя, підвищення його професійної майстерності, розвитку особистісних якостей та здібностей протягом усього життя. Неперервність педагогічної освіти вчителів початкових класів безпосередньо впливає на формування та розвиток їхньої педагогічної майстерності.

Актуальність нашої теми полягає в тому, що сучасні наукові дослідження є підґрунтям нової теорії і практики підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи, готовності їх до педагогічної діяльності в новій українській школі.

Мета роботи: провести аналіз підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації та визначити можливості модернізації підготовки до освітньої діяльності вчителів початкової школи.

Завдання роботи:

- розкрити сутність модернізації та інноваційної діяльності в освіті;
- провести аналіз готовності вчителів початкової школи до модернізації освіти та мотивації їх професійного розвитку;
- визначити методологічні підходи до вдосконалення підготовки педагогічних кадрів у стратегії безперервної освіти та дослідити готовності вчителів початкової школи до інноваційної діяльності;
- запропонувати моделі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи.

Об'єктом дослідження є підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи.

Предмет дослідження – модернізація підготовки до освітньої діяльності вчителів початкової школи.

Для вирішення визначених завдань та досягнення мети нами було використано комплекс методів досліджень: основу дослідження становить сукупність загальнонаукових та спеціальних історичних методів наукового пошуку. Різноманітність досліджуваного матеріалу зажадало використання різних підходів і методів у їх органічній єдності. У роботі застосовуються методи порівняння, аналогії, прогнозування, узагальнення та використовуються офіційна статистика і документація (офіційні урядові, державні документи, доповіді та аналітичні матеріали представників систем освіти).

Осмислення поставлених в дослідженні проблем спирається на принципи об'єктивності, системності, цілісності, які передбачають вивчення процесу формування та розвитку підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи у всій сукупності фактів, проаналізованих у логічній і хронологічній послідовності. Використання всіх цих методів дало можливість здійснити системний, конкретно-історичний аналіз підготовки, перепідготовки

та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи і отримати приріст знань, заснованих на достовірних наукових результатах.

Теоретичне значення досліджень полягає в тому, що: перш за все, в самій постановці проблеми ще неопрацьованою в сучасній науці і визначається тим, що справжня робота є системним дослідженням. Комплекс питань, об'єднаних предметом, метою і завданнями дослідження, вперше узагальнюється в певних хронологічних рамках. У дослідженні сформульовано цілісне уявлення про підходи до підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи.

Представлений аналіз результатів, змісту, форм реалізації підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи, суспільно-педагогічного руху, приватних ініціатив, виявлено і досліджено спадкоємні зв'язки, національні особливості, суперечності, передумови, тенденції формування та розвитку.

Практична значущість дипломної роботи полягає в тому, що: сформульовані висновки і узагальнення, що містяться в роботі, можуть бути затребувані державними і громадськими організаціями, благодійними фондами, підприємницькими структурами, фахівцями в реалізації завдань з реформування освіти в єдину систему багатофункціональної підготовки конкурентоспроможних кваліфікованих кадрів. Узагальнений і систематизований матеріал дослідження набуває особливої значущості в сучасних соціально-економічних умовах при забезпеченні муніципалізації і регіоналізації освіти, діяльності місцевого самоврядування в освітній сфері. Науково-практичні, методичні рекомендації дослідження можуть знайти застосування в процесі формування умов для підвищення ефективності підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів початкової школи.

Організація дослідження проводилося на базі Спеціалізованого навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І ступеня –

дошкільний заклад» з поглибленим вивченням англійської мови «Ялинка» Ужгородської міської ради Закарпатської області.

Результати дослідження впроваджено у навчально-виховний процес Спеціалізованого навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I ступеня – дошкільний заклад» з поглибленим вивченням англійської мови «Ялинка» Ужгородської міської ради Закарпатської області, організацію і проведення уроків та позакласних занять для студентів на спеціальності «Початкова освіта» кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти Мукачівського державного університету міста Мукачева Закарпатської області, обговорювались на засіданнях методичного об'єднання вчителів початкових класів Хустської загальноосвітньої школи I-III ступенів №4 Хустської міської ради Закарпатської області, обговорювались під час виступів на студентському науково-методичному семінарі, 26 квітня 2018 р., Мукачево, на III Міжнародній науково-практичній конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції», 24-25 жовтня 2019 р., Мукачево, на II Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторах», 07 листопада 2019 р., м. Мукачево.

Публікації: Горват А.К., Тягур Л.М. Роль мотивації в управлінні професійним розвитком вчителів початкової школи / А.К. Горват, Л.М. Тягур // Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, 24-25 жовтня 2019 р., Мукачево / Ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол. ред.) та інш. – Мукачево: Вид-во МДУ, 2019. – С. 124-126.

Горват А.К., Тягур Л.М. Професійний розвиток як чинник самоактуалізації вчителів початкової школи / А.К. Горват, Л.М. Тягур // Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторах: збірник тез доповідей II Всеукраїнської

науково-практичної Інтернет-конференції, 07 листопада 2019 р., Мукачево / Ред. кол.: В.І. Кобаль (гол. ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2019. – С. 267-271.

Структура роботи:робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи складає 90 сторінок. Основний зміст викладено на 90 сторінках. Робота містить одну таблицю, чотири рисунка. Список використаних джерел займає 10 сторінок і складає 90 найменувань.

ВИСНОВКИ

1. Модернізація це вдосконалення, динамічний розвиток освіти відповідно до нових завдань, цілей, стратегій, пріоритетів, а досягнути її можна лише через реорганізацію діяльності сфери освіти, спрямованої на виконання нових завдань на основі впровадження суттєво оновленої або нової освітньої парадигми випереджального розвитку освіти, адекватної до потреб суспільства.

Одним із шляхів підвищення ефективності системи освіти є впровадження в практику інновацій. Педагогічна інновація це новостворені або вдосконалені технології навчання, виховання, управління, які істотно змінюють структуру і якість освітнього процесу

2. Знання про рівень сформованої готовності кожного педагога до інноваційної діяльності дає змогу як педагогу планувати свій саморозвиток, так і керівнику школи коригувати інноваційний потенціал колективу, що є важливим компонентом структурних професійних якостей. Готовність до діяльності як психолого-педагогічна проблема трактується науковцями у широкому та вузькому значенні. У широкому значенні поняття «готовність до діяльності» означає готовність до життєвої практики, до входження в нову сферу діяльності та самореалізації в ній, до застосування знань і впровадження способів діяльності на практиці, до творчої діяльності у нових умовах, що постійно змінюються, до адекватної самооцінки. У вузькому значенні «готовність до педагогічної діяльності» розглядається як сформований комплекс властивостей і якостей особистості педагога, що визначає адаптацію випускника закладу вищої освіти до умов педагогічної праці, структуру його професійної діяльності, подальше професійне вдосконалення.

Мета професійного розвитку – підготовка і підтримка педагогів для того, щоб допомогти учням досягти високих стандартів навчання і розвитку, ефективність якого залежить від інноваційного управління у навчальному закладі. Одним із найважливіших стратегічних завдань на сьогоднішньому етапі модернізації освіти України є забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні міжнародних стандартів.

Таким чином, формування мотивації та створення умов для самоактуалізації педагогічних працівників упродовж професійної діяльності, як управлінська проблема, означає підвищення уваги щодо проблем персонального розвитку педагогічних працівників, передусім до тих змін, що відбуваються в процесі професійної діяльності, створення умов для оптимізації і гармонізації тенденцій професійного вдосконалення; оцінка професійної компетентності, теоретичної підготовки за допомогою зовнішнього оцінювання і оцінка якості роботи педагога споживачами освітніх послуг; адаптація до професійної діяльності шляхом стажування, педагогічного наставництва, що дає можливість прискорити процес професійного становлення, виробляти власний стиль діяльності.

3. Структурними змінами та новими ознаками системи післядипломної педагогічної освіти виступають гармонійне поєднання різних форм неперервної освіти, створення нормативно-правового поля діяльності в конкретному професійному середовищі та нові підходи до механізму атестації педагогів. Модернізація системи управління освітою має здійснюватися на засадах інноваційних стратегій відповідно до принципів сталого розвитку, що забезпечуватиме інтенсивний розвиток та якість освіти, спрямованість її на задоволення потреб держави, запитів особистості. Проведене дослідження дало можливість стверджувати, що готовність досліджених педагогів до інноваційної діяльності виявилася посередньою, до того ж спостерігаються значні відмінності для різних категорій респондентів. Вважаємо, що така ситуація може суттєво заважати реалізації сучасних освітніх змін. Педагоги, що самі не займають активної позиції по відношенню до інновацій, ніколи не забезпечать формування інноваційності тих, кого навчають. Саме тому слід забезпечити розвиток готовності педагогів до інноваційної діяльності в процесі післядипломної педагогічної освіти.

4. Організація навчання з урахуванням андрагогічних позицій дозволяє людині в ході навчання управляти своїм розвитком. Це управління розвитком представляється як структура, в яку входять звернення людей один до одного,

прийоми думки і особливості сприйняття, способи діяльності. Звернення людей один до одного включає зв'язки і відносини учасників освітнього процесу, які мають певний порядок, в якому способи діяльності задаються інтелектуальною грою, що має спеціально підготовлений методологічний сценарний малюнок, що включає методи і прийоми активного навчання.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>